

פחד דוד

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

פרשת
תולדות

ב' כסלו
תש"פ

1001

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

4:21 | 4:06 | 4:14 | 4:00 **הדלקת נרות**

5:17 | 5:13 | 5:15 | 5:14 **מוצאי שבת**

5:54 | 5:51 | 5:53 | 5:52 **רבינו תם**

משכיל לדוד

ענין לקיחת הברכות

מן הגזל ומן הטרף, וידעה שבעלה הקדוש ביקש מטעמים, כי הרעיב עצמו על מנת שהברכה תהיה בלב שלם, וישמח כשיביא לו המטעמים. והיא בחכמתה כי רבה, רצתה למנוע מצב שבו הצדיק יריח את המטעמים הטרפים של עשו בזמן שהוא רעב. וזאת - כדי שלא יהנה זה הנקרא עולה תמימה אפילו מריח התבשילים ולו לרגע אחד, לפני שיזכיר לעצמו שאסורים הם, וירגיש במ את ריח הגהנום.

ומעתה מובנת היטב סיבת ציוויה ליעקב שילך אפילו בזמן שהוא שקוע בתלמודו, וזאת משום "לא תעמוד על דם רעך" (ויקרא יט, טז), כדי שאביו ישבע אך ורק מניחוחות של קדושה, ויריח את ריח גן עדן מיעקב. ואחר כך כשיבוא עשו עם הטרפות, כבר יהיה שבע ממטעמי יעקב, וכדרך אדם השבע, לא יהיה איכפת לו מריח התבשילים. ובעצם, יעקב אבינו נשאר באמת התורה, כי הרי מטרפת פעולתו הייתה להציל את אביו מהנאה ממאכלי הטרופה.

ומה שרבה בעצמה לא הכינה לבעלה תבשיל, כי רצונו של יצחק היה שיקבל מבנו, בכדי שיברכו ביתר שמחה. וחשבתי שבדאי במטעמים שהכין יעקב ליצחק אביו, היה תבלין אמיתי ומעודן שהוא התורה, כך יהיה לו יותר נחת באכילתו ממטעמי יעקב בנו.

ועוד יש להבין, כי על כל פנים יתכן שעשו היה מקבל את הברכות, שהרי נתונה הבחירה ליצחק לברכו או לא, ואפשר שהיה מברכו למרות רשעותו, משום שהוא עלול לחזור בתשובה. לפי זה מובן שיעקב אבינו היה ירא מקללת אביו. ועל זה אמרה רבקה "עלי קללתך בני", והבטיחה שהיא תיקח על עצמה את עול הקללה.

וסוף כל דבר, קודם יציאתו של יעקב אבינו לחרן, אף שידע יצחק אבינו שיעקב רימה ולקח את הברכות, בירכו עוד הפעם, שיחולו עליו הברכות שנתברכו בהם אבותיו. שנאמר (בראשית כח, ה) "וישלה יצחק את יעקב" וכו', וזאת על מנת לסתום כל פתחון פה, שלא יאמרו שרבקה היא ששלחה את יעקב בניגוד לרצונו של יצחק, שהרי ברור מהכתוב שיצחק קיבל בליבו שיעקב ייטול את הברכות ושעליו ללכת, כי בירכו לפני יציאתו לדרך, ויעצו לשאת אשה צדקנית כשרה כרבקה.

והנה מה שיעקב אבינו לבש את בגדי עשו להיראות בעל שער כמותו, עם כל זאת שמר על קולו הרגיל. רמו ליצחק בזה, שבכלל ישראל יש צדיקים ורשעים. אפילו בתוך הבנים יש רשעים כמו שכתוב "הקול קול יעקב והידיים ידי עשו" (שם כז, כב). וכן דרשו חז"ל בגמרא (סנהדרין לו, א), מה שיצחק הרגיש "וירח ריח בגדי" - אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו. כי בגדי עשו שלבש יעקב סימלו את הבוגדים שבעם ישראל שאף הם יחזרו בתשובה.

הקב"ה יחזיר את כל פושעי כלל ישראל בתשובה שלימה. כמו שכתב האור החיים הקדוש (במדבר כה, יד) על זמרי שנקרא הישראלי, שלמרות שהיה רשע נקרא ישראלי. ועוד, שאחרי שיעשה תשובה יזכה לחיי העולם הבא. כי כל יהודי יש בו חלק א-לוה ממעל ולא ידח ממנו נידח.

"ורבקה שמעת בדבר יצחק אל עשו בנו וילך עשו השדה לצוד ציד להביא. ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר" (בראשית כז, ה-ו)

חז"ל (ב"ר סה, יג) דרשו את תיבת "להביא" - אם לא ימצא ציד, יביא מן הגזל. ואכן, כשבא עשו, הביא לאביו כלב שהכין, כי לא מצא ציד כשר. ונהג בסכלות היות וברור הדבר שאין זה לרצונו ולשמחתו של אביו שיגיש לו מן הטרף, ואם היה מודיעו שלא מצא, אביו היה מברכו על כל פנים על השתדלותו ועל זה שמנע את עצמו לקחת מן הטרף או מן הגזל. אך כשנכנס עשו עם המאכלים, יצחק אבינו ראה גהנום לפניו, ואף אם יעקב לא היה בא במרמה ולוקח את הברכות, לא היה יצחק מברכו כלל.

אם כן צריך ביאור, רבקה אמנו ידעה כל זאת, ומה צורך ראתה בזה שיעקב יופיע מהר ויביא מטעמים לאביו, הרי ממילא עשו לא היה מקבל את הברכות, ואז ניתן לשער שיצחק היה קורא ליעקב לברכו במקומו.

אלא נראה להסביר כך. רבקה אמנו בגדלותה וחכמתה רצתה להפריד בין יעקב ועשו, ואפילו ליצור שנהא ביניהם. וכעין זה ה' אמר לאברהם אבינו "שמע בקולה" בזמן ששרה אמנו רצתה לשלוח את ישמעאל כדי לשמר את יצחק מהשפעתו הרעה. וכיוצא בזה גם יצחק אבינו נעתר לבקשתה של רבקה לברך את יעקב שילך לישא אשה, שהרי היא מהאמהות הקדושות ובעלת הבית שרואה למרחוק והבינה שצדיק כיעקב אינו יכול לדור ביחד עם אדם שמוכן להביא מאכלות אסורות לאביו. ולכן, בכוונה תחילה שלחה את יעקב במקום עשו, בכדי לגרום לשנאת עולמים ביניהם. וכידוע נתקיימה עצתה, כמו שאמרו חז"ל "הלכה, עשו שונא ליעקב". וצריך ביאור, האין נקבעה הלכה זו ומתי נקבעה. ונראה שנקבעה בידי רבקה אמנו שיהיה עשו שונא ליעקב בגלל הברכות.

יעקב אבינו שכל מהותו זה אמת, קשה היה לו להביא מטעמים לאביו, ולעסוק בדברי שקר ומרמה. אבל רבקה עמדה בשלה ואמרה לו "עלי קללתך", ומפרשים שאם אינך הולך לקבל הברכות אני אקללך. וכך יעקב אבינו היה בדרך ללא מוצא - אם ילך ואביו יגלה שהוא יעקב, יקללו, ואם לא ילך, אמנו תקל אותו.

ולפי זה עדיין תמוה ביותר, מדוע נקטה רבקה בדרך שכה קשה ליעקב אבינו, להוציאו מתלמודו, ולא נתנה לדברים להמשיך כך, שעשו יגיע עם הטרף ולא יקבל הברכות. והרי הייתה יכולה להשתדל למצוא דרך אחרת ליצור הפרדה ושנהא ביניהם, כמבואר לקמן.

בהסבר הדבר נראה לומר בסייעתא דשמיא, התורה הקדושה מצווה אותנו להימנע מאכילת נבילות וטרפות, אולם הרמב"ם (בשמונה פרקים פ"ו, ומקורו מילקוט שמעוני ויקרא רמו תרכ"ו) הסביר שאסור לומר על החזיר שאינו טעים, אלא שהוא טעים אבל התורה אוסרת אותו. וכיוצא בזה יש הודמנויות שמריחים ריחות ערבים שנודפים מן המאכלים הטרפים של הגויים, וכמובן שכאן האדם בא על שכרו כאשר הוא אוסר על עצמו אפילו להריח אותם כדי להתרחק מן העבירה של איסור מאכלות אסורות.

רבקה אמנו ראתה בנבואה שעשו התכוון להביא מטעמים

הילולא דצדיקיא

ב - רבי אהרן קוטלר
ראש ישיבת לייקווד

ג - רבי יוסף דוד

ד - רבי רפאל כדיר צבאן

ה - רבי שמואל הלוי אידלס
המהרש"א

ו - רבי שמואל ב"ר דניאל
פינטו

ז - רבי רפאל דוד סאבן
רבה של טורקיה

ח - רבי אברהם הכהן
בעל 'משמרות כהונה'

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: mld@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

דברי חכמים

פרפראות לפרשה

משולחנם של חכמי התורה

כשהתאומים נולדו הוא נכנס ללחץ

"ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו" (בראשית כה, כא)

בכמה הזדמנויות סיפר המגיד רבי שלמה לוינשטיין שליט"א, מעשה מופלא מאוד על משפחה יהודית שלא היו להם ילדים במשך עשרים שנה. הם התגוררו בחו"ל, והחליטו לעלות לארץ ישראל, שכפי שמוכר ברש"י, הישיבה בה היא סגולה לבנים. דא עקא, לאחר שלוש שנים נוספות של ישיבה בארץ - לא חל שום שינוי במצבם.

ידיד מחו"ל, שפגש בהם והתעניין בשלומם, ושמע מפיהם כי הם עדין מצפים, מתפללים ומקווים לישועה, אמר להם: "די לכם להצטער! אם במשך עשרים ושלוש שנים לא נפקדתם - כבר לא יהיו לכם ילדים... יש הרבה זוגות בלי ילדים שממשיכים לחיות... יש עוד מצוות בתורה שאפשר לקיים". הלה לא התכוון, חלילה, לרעה. הוא פשוט ראה את פניהם הנפולות ואת עיניהם הכבויות, וביקש לנחם ולעודד אותם, ולנסוך בהם כוחות מחודשים להמשך החיים.

כשחזר הידיד לחו"ל וסיפר לאשתו על כל השיחה, היא גערה בו: "מדוע היית צריך להתערב בעניינים של אחרים?"

"אם היית רואה את פניהם המסכנות, גם את היית אומרת להם את אותם הדברים", הצטדק.

"ומנין לך שלא יהיו להם ילדים?" שאלה.

"התחלת גם את? לא יהיו להם! נקודה. אם במשך עשרים ושלוש שנים לא נולדו להם ילדים - כבר לא יהיו להם לעולם!"

"ואם כן?" שאלה.

"את יודעת מה? אם יהיו להם ילדים, אני סוגר את העסק שלי בחו"ל, עולה לארץ ישראל והופך להיות אברך כולל. טוב לך? כן, השיבה. "טוב לי!"

אחרי שנתיים נוספות של המתנה ותפילה, נולדו להם, בסייעתא דשמיא, תאומים: בן ובת.

"ותהום כל העיר". איזו שמחה. רק אדם אחד נכנס ללחץ...

הוא עלה על המטוס הראשון לארץ ישראל. מנמל התעופה נסע במונית היישר לרבי חיים קנייבסקי שליט"א, ובפיו שאלה: "כבוד הרב! כך וכך הוה מעשה, וכך וכך אמרת, מה עלי לעשות?"

"מה השאלה? תקיים את מוצא פיך!"

"כבוד הרב! האם אפשר לעשות התרת נדרים?"

"לא! הנדר שנדרת הוא בגדר 'נדרי מצוה' שאין להתירם!"

"האם אפשר לעשות שליח, שילמד במקומי בכלל, ואני אתמוך בו בכל צרכי, מכף רגל ועד ראש?"

"זה דווקא רעיון טוב לעשות שליח, אבל נעשה אותו בכיוון ההפוך: אתה תלמד בכלל, ואותו תשלח לנהל את עסקיך..."

ואז המשיך: "מי יודע אם לא כל מה שנולדו להם ילדים, זה בזכות שנדרת ללמוד בכלל!"

מבהיל הדבר! היהודי הזה עוד לא התחיל ללמוד. הוא, בסך הכל, קיבל על עצמו להתחיל. וכבר, בזכות התורה, נפקדה העקרה!

הוא אשר אמרנו: לימוד התורה הוא ה'חמצץ', הוא הנותן חיות לכל העולם! הוא הפוקד עקרות, והוא המרפא ממחלות! אין חשוב ממנו.

עורו ישנים משנתכם!

לשמונה, טיפס מספר ההרוגים ועמד לבסוף על אחד עשר הרוגים על קידוש ה', הי"ד. כששמעתי גם על עשרות הפצועים שחלקם היו במצב קשה, חשבתי לעצמי שעל אף שהם נותרו בחיים מהפיגוע המחריד - חיייהם שוב אינם חיים, ומי יודע אם אי פעם ישובו למצב שבו היו לפני האסון הנורא.

כאשר נודע בצרפת על האסון שארע בארץ ישראל הבחנתי במספר אנשים שנדו בראשם ואמרו: 'אח, מסכנים היהודים בארץ ישראל', אולם לאחר שחלפו מספר שעות מהאסון, הבחנתי שאותם אנשים שכחו מכל הנעשה לאחינו בית ישראל, לא לקחו מוסר מהדבר והלכו לבלות במקומות אסורים.

אין ספק שיש להמשיך לחיות את חיי היום יום התקינים, למרות האסונות הקשים שפוקדים את עם ישראל ואין להיכנס למרה שחורה ולייאוש.

אולם עלינו לקחת מוסר מהאסון ולדעת שהיהודים בארץ ישראל סובלים בעבור היהודים בכל העולם ובשל כך עלינו להתעורר ולהתחזק בעבודת ה', כדי שלא נזדקק לתזכורות כואבות נוספות.

בשנות האינתיפאדה הקשות בארץ ישראל, כאשר היינו שומעים על המצב הביטחוני הקשה ששרר בארץ הקודש, כאשר אנשים, נשים וטף נטבחו בידי מחבלים ומרצחים על לא עוול בכפם, רק מפאת היותם יהודים אשר רוצים לקיים את מצות יישוב ארץ ישראל, לא ניתן היה להישאר אדישים ושווי נפש למול הסבל הרב שהיה מנת חלקם, וצער גדול היה בלבנו עד כדי בכי ממש, על יושבי ארץ ישראל ועל הגלות המרה שבה אנו חיים.

זכורני שכאשר הגיעו לצרפת דיווחים אודות פיגוע תופת מסוים שהיה בארץ ישראל, חשבתי בלבי - הלוואי שלא יהיו הרוגים. אולם לדאבון הלב אט אט נודעו ממדי האסון, וכלי התקשורת דיווחו על שישה הרוגים הי"ד.

בשומעי זאת חשתי כאב חד בלבי ונשאתי תפילה לריבון העולמים; 'ריבוננו של עולם, עשה שלא יהיו יותר משישה הרוגים'. אולם שוב נדחתה תפילתי ומספר ההרוגים עלה לשמונה, ואף שביקשתי מהקב"ה שלא יעלה מעבר

במרה מפטירין

הפטרת השבוע: **"משא דבר ה'"** (מלאכי א. ב)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על יעקב ועשו, ככתוב: "הלא אח עשו ליעקב" וגו', וכן בפרשה מסופר על לידת התאומים יעקב ואבינו ע"ה ועשו הרשע ותולדותיהם.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

חרטה וקבלה לעתיד

אם עבר וקבל רכילות, תיקונו, שיתחזק להוציא הדבר מליבו שלא להאמינם. ואפילו אם קשה לו הדבר לחשוב, שהמספר בדה את כל הדברים מלבו, יחשוב, אולי הוסיף המספר, או גרע איזה פרט מהמעשה או מהדיבור. או אמר בניגון אחר, שעל ידי זה נשתנה העניין מטוב לרע. ויקבל על עצמו, שלא לקבל עוד לשון הרע ורכילות על אדם מישראל, ויתוודה על זה. ובוה יתקן האסור שעבר, אם לא סיפר הדבר לאחרים.

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

אהל יעקב המבדיל משדה עשו

"ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים" (בראשית כה, כז)

יעקב ועשו שני אחים היו, והנה עשו מכונה איש "שדה", ויעקב מכונה יושב "אהלים".

כידוע אוהל בדרך כלל ניטע בשדה בעזרת מסמרים וכדומה כדי שיהיה חזק, וכדי שאפילו רוח חזקה שאינה מצויה לא תעקור אותו ממקומו, וכפי גודל האוהל כך צריכים להיות גודל המסמרים, שאם האוהל גדול יותר צריכים מסמרים גדולים וחזקים יותר כדי להעמידו שלא ייפול בשום מצב.

יעקב היה יושב "אהלים" ועשו היה איש "שדה", ורמוז בזה שכדי שיעקב לא יהיה מושפע מעבודות השדה שהם הבחינה של הגשמיות בעולם הזה, היה צריך יעקב ליטע אוהל איתן במסמרים חזקים והוא אוהל של תורה. ושם באוהל המית עצמו על התורה כדי שלא יהיה מושפע מעשו הרשע שהיה איש שדה.

וזהו לימוד לדורות שאם אדם רוצה להינצל מהבלי העולם הזה שנקראים שדה - עליו לנטוע אוהל ולחזקו במסמרים רבים ככל הצורך, ועל ידי זה ינצל מהבלי הזמן.

על ידי האוהל שנטע יעקב אבינו בשדה, אשר שם התבודד ונבדל מהעולם הזה, יכול היה להתעלות ולהמית את עצמו באוהלה של התורה. משום כך בזכות התורה שלמד יעקב אבינו זכה להשפיע מתוך האוהל השפעה של רוח תורה על כל הסביבה והפך את השדה ל"שדה אשר בירכו ה'", וכמו שאמר יצחק אבינו כשבירך את יעקב - "ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'" (בראשית כז, כז).

משום כך, כאשר עזב יעקב אבינו את באר שבע הרגישו אנשי המקום ביציאתו של הצדיק ובהסתלקות הברכה שהיתה להם מכוח שהותו של יעקב אבינו במקומם. ואמרו חז"ל "שיציאת צדיק מן העיר עושה רושם, פנה זיוה פנה הודה פנה הדרה" (רות רבה ב, יב), כיון שיעקב אבינו מכוח הסתגרותו באוהל והעמל שלו בתורה היה ההוד הזיו וההדר של המקום, ובזכותו הייתה ברכה לכל המקום. כשיצא יעקב אבינו כולם חשו בהעדרו, וכל זאת משום שנטע אוהל ללימוד תורה בשדה והתנתק מן הבחינה הגשמית של העוה"ז, ועל ידי כך זכה להיות ההוד והזיו וההדר של המקום, והחזיר את השדה שבו נטע את האוהל לשדה תפוחים.

פניני הפרשה

מיהו הצדיק בן הרשע?

"ויעתר לו" (בראשית כה, כא)

לו, מדייק כאן רש"י הקדוש, ולא לה, שאין דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע לפיכך לו ולא לה.

ולכאורה יש לשאול, שהרי רבקה היא נקבה ולמה כתוב "צדיק בן רשע" בלשון זכר, היה לרש"י לכתוב צדקת בת רשע. ועוד תמיהה שהתיבות שמסיים רש"י "לפיכך לו ולא לה", מיותרות לכאורה.

אכן, מבאר בספר 'גן רווה' שהיה קשה לרש"י למה אברהם היה צריך ללכת ממקומו כדי להוליד, לפי שקיימא לן 'משנה מקום - משנה מזל', וליצחק היה די בתפילתו!?

לזה מתרץ רש"י "לפי שאינו דומה תפילת צדיק בן צדיק" זה יצחק, "לתפילת צדיק בן רשע" זה אברהם. ורש"י מסיים "לפיכך" מפני סיבה זו, גם ביצחק ורבקה, "לו ולא לה".

איש דו פרצופי

"ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה" (בראשית כה, כז)

דרש בעל 'מנחת אלעזר': פעמיים נכתב 'איש' אצל עשו, שכן הוא היה 'דו פרצופי' - מחד היו לו פנים של אדם ירא שמים ומדקדק במצוות שהראה ליצחק ופנים אחרות בחוץ, בשדה.

לא כן יעקב אבינו ע"ה, היה רק איש אחד - "איש תם יושב אהלים".

ועוד ישבחו אותו על הרצח

"ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי" (בראשית כז, מא)

בדרך צחות פירש בעל ה'שיח יעקב יוסף', את הטעם שאמר עשו "יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי".

שכן לכאורה אם היה בדעתו להרוג את יעקב, מדוע הוא ביקש להמתין עד ימי אבל אבי?

אלא עשו חשב בלבו שאם הוא יהרוג עכשיו את יעקב אחיו, אזי ירננו עליו הבריות ויאמרו; היתכן שיקום אח להרוג את אחיו על לא עוול בכפיו, כמו מעשה קין שנשאר לדיראון עולם?! על כן עלה במחשבתו עצה, ימתין עד שימות אביו ובשבת שקודם האזכרה יבוא לבית המדרש עם יעקב אחיו ומן הסתם יכבדו את יעקב להתפלל לפני העמוד ולומר קדיש, ובעלייה לתורה יתנו לו את המפטיח, ואז יהיה מקום לתגרה שכל אחד מהם ירצה את העמוד והמפטיח ויריב עימו, ובמבוכה זאת יהרוג את יעקב, ובמעשה זה יקומו אנשים לצדו של עשו על מסירות נפשו לכבוד אביו.

וזהו יקרבו ימי אבל אבי, ובהזדמנות זו, אהרגה את יעקב אחי, כדי שבמעשה המרמה הזה עוד ידברו בשבחו.

והוא מביא תרוץ נפלא ביותר מאחד מגדולי הדורות הקודמים. התשובה לכך, כי גם אברהם אבינו חי רק מאה עשרים ושבע שנה! כיצד?

אומר המדרש (בראשית רבה סד, ד) "בן ארבעים ושמונה שנה הכיר אברהם את בוראו", רק בגיל ארבעים ושמונה הכיר אברהם את בוראו, מאז היו חייו חיים עיליניים, מעתה אם נוריד ממאה שבעים וחמש שנה, ארבעים ושמונה שנה, הרי שאברהם אבינו חי מאה עשרים ושבע שנה כימי חי שרה!

ואמרתי לרב זוהר, כי הנה ראייה ברורה לדבריו, שחיים ללא רוחניות אינם חיים! אין להם משמעות של חיים! גם ההנאות שהיצר הרע מפתה את האדם - הוא לא נותן לו ליהנות מהן, זה חיים ללא משמעות כלל!

והוסיף עוד, שהגאון ר' יצחק זילברשטיין שליט"א מביא בשם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שתמיד היה מתאר את ההבדל בין יעקב לעשו; שהנה עשו היה איש יודע ציד איש שדה, לבוש הוא במיטב המלבושים, קדמת האופנה, אפוד מגן, כלי נשק, בקיצור נראה טוב ומושר, כל ההנאות שבעולם יש לו, כל התאוות בידיו לעשות, שום דבר לא מגביל אותו. ולעומתו יעקב איש תם יושב אהלים, עדין, לבוש בבגדים פשוטים, לא נראה מרשים בבגדיו, יושב כל היום בבית המדרש ולומד, שום הנאות של עולם, שום מסעדות יוקרה, שום טיולים חובקי עולם, בקיצור 'תקוע' כביכול בבית המדרש...

כעת אותו אדם החלש בכח שכלו ומפרה בכח דמיונו, הרי מיד ימשך לדמות העשירה מלאת העונג והתאוות של עשו. אבל מה אומרת התורה בהמשך "ויבא עשו מן השדה והוא עייף". אחרי כל התאוות, אחרי כל האפשרויות, מה קרה מזה בסוף? "ויחזור עשו מן השדה הוא עייף". בסוף היום לא נשאר מכל הנאותיו כלום! הוא עייף, נמרח על המיטה ללא שום טעם בחיים ללא שום הנאה, למה הוא צריך לקום מחר שוב?

יעקב אבינו לעומת זאת בסוף היום, חוזר חיוני וערני יותר מתחילת היום, נפשו שבעה, מלאה טוב הוא כולו מסופק ומלא אושר, ורק מחכה לעוד יום של מילוי תענוגות הנפש. לא יאומן כמה עצום הוא היסוד הזה, היצר הרע שונה לאדם לא נותן לו אף ליהנות מחטאיו...

אם נרצה להבין עד כמה אין משמעות כלל לחיי עבירה ללא רוחניות, סיפר הרב יצחק גולד שליט"א, כי לפני כמה שנים באחד מכלי התקשורת החילוניים, חגגו את יום הולדתו של הצדיק הרב אורי זוהר שליט"א, שזכה להגיע לגיל גבורות 80 שנה.

בתחילת הריאיון איתו הם ברכו אותו לרגל יום הולדתו ה-80, ואז אמר להם הרב זוהר: "כעת אני חוגג את יום ההולדת לשנת ה-40!".

כשראה את התמיהה בפניהם, הסביר להם הרב אורי זוהר כי בעצם רק בגיל 40 הוא זכה להכיר את בוראו, ומאז חייו חיים, וכי מרגיש ש-40 שנות חייו הראשונות שהיו בלא מצוות, אמונה ודת, לא היו חיים!

כמובן שאנשי התקשורת התווכחו איתו שבכל אופן, הרי הוא היה אומן מוכשר, וזה תרם לו להגיע למה שהגיע, ועוד שלל טענות. ומשראה שאינם מרפים לו על מה שמחשיב את חייו רק מאז שהכיר את בוראו, ענה להם בשנינות אופיינית: "טוב, אתם יודעים מה? בשבילכם יש לי היום יום הולדת של 40 ועוד 40!".

בליל שבת, מספר הרב גולד, ניגשתי לרב זוהר לאחל לו מזל טוב על היותו בן 40 ועוד 40 וכו', ואז אמרתי לו שאני רוצה להביא לו ראייה לדבריו מפרשת השבוע שעבר, שיש בזה יסוד עצום לכל מהלך החיים. והנה הציטוט מדבריו הנפלאים:

בפרשת חיי שרה מוזכרת פטירתה של שרה אמנו: "ויהיו חיי שרה מאת שנה ועשרים שנה ושבע שנים", וכתבו במדרש באסתר רבה (א, ח) 'רבי עקיבא היה יושב ודורש ונתנמנמו התלמידים, רצה להעירם ולכן החליט שיאמר להם דבר תורה יפה - אמר: מפני מה זכתה אסתר למלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה? אלא כך אמר הקב"ה תבוא אסתר בתה של שרה אמנו שחיתה שבע עשרים ומאה שנה, ותמלוך על שבע ועשרים ומאה מדינה' עד כאן דברי המדרש, ובאמת מדרש פליאה שמעורר כל אחד מנמנומו להבין מה נאמר כאן?

והתמיהה הגדולה שמתעוררת כאן ומעוררת ישנים - הרי כמו שאסתר היתה בתה של שרה אמנו, היא גם היתה בתו של אברהם אבינו, ואברהם הרי חי מאה שבעים וחמש שנה, ולמה לא מלכה אסתר על מאה שבעים וחמש מדינות כמי חיותו של אביה אברהם אבינו? שאלה זאת שואל הרב ראובן קרלשטיין זצ"ל.

רש"י הק' מסביר את פשר הכתוב "ויתרצו הבנים בקרבה" (בראשית כה, כב) - מתרוצצים זה עם זה ומריבים בנחלת שני עולמות.

תמיהה עצומה היא:

הרי כבר אמרו חז"ל ש"רשעים יצר הרע שופטן" (ברכות סא, ב) ופירש הגר"א שהרשעים יצה"ר מנהיגים ומדריכים והם ברשות לבם.

ואם כך הוא, תמה היה מרן ר' איסר זלמן מלצר זצ"ל, בשמו של מרן ר' יצחק בלאזר מפטרבורג זצ"ל, מגדולי תלמידי האור ישראל מסאלנט, בספר 'אוצרות התורה'; לכאורה אם כן היה צריך היצר הרע לפעול, שהרשע יחזיק בכל עוז ברשעו ולא יתחרט על מעשיו, וכיצד זה אמרו חז"ל שהרשעים מלאים חרטות (נדרים ט, ב)? כיצד יתכן שהיצה"ר שמפתהו לעבירה מניחו להתחרט עליה ושב ומפתהו ומניחו שוב להתחרט?

אלא, שכבר אמרו חז"ל שאחד משמותיו של היצה"ר הוא 'שונא' (סוכה נב, ב), וכתב ה'חובת הלבבות' (שער יחוד ה' פ"ה) שהיצה"ר הוא השונא היותר גדול שיש לו לאדם בעולם. טעות היא לחשוב שכל מטרתו של היצה"ר היא להחטיא את האדם, מטרת היצה"ר גם להחטיאו וגם להזיק לו ולאבדו כליל, כשונא וכאויב, והואיל וכך הוא מפתהו לעבירה כדי לאבדו מן העוה"ב, ולאחר מכן מביאו לחרטה, כדי לאבדו גם מהנאת העוה"ז שבעבירה, וכך הוא מאבד את הרשע משני העולמות.

וכאן טמון בעצם מוסר השכל גדול לכל אדם!

היצר מפתה אותך לעשות איזו עבירה, ומדמיין לעצמך את 'ההנאה' העצומה כביכול שתהיה לך, אבל ידוע תדע כי הוא לא ייתן לך את זה, הוא יאכיל אותך את העבירה ולא ייתן לך ליהנות ממנה, מיד יכניס בכליותיך הרהורי חרטה עד שתצצה להקיא את העבירה, מלבד זה שכל הנאות העולם הזה הן דמיון העובר כרגע, אז גם אדם לא ינהה וגם יסבול הרהורי חרטות! זה הוא יצר הרע ששונא לאדם.